

Kinh nghiệm các nước trong việc giải cứu cuộc khủng hoảng tài chính trên toàn cầu

PGS-TS. NGUYỄN ĐẮC HÙNG
Ngân hàng Nhà nước Việt Nam

Cuộc khủng hoảng tài chính đã phần nào bớt “nóng”. Các thông tin về tình trạng bán lại, phá sản, bị thôn tính, bị quốc hữu hóa, sáp nhập và thua lỗ, của các ngân hàng, định chế tài chính tại Mỹ, châu Âu và một số nước khác tạm thời lắng dịu, nhưng những tác động của cuộc khủng hoảng này thì không biết chính xác lớn tới mức nào. Để giải cứu thị trường tài chính (TTTC), ngăn chặn nguy cơ tác động tiêu cực của cuộc khủng hoảng tài chính này, chính phủ các nước trên thế giới đều sử dụng tổng hợp, đồng bộ nhiều biện pháp khác nhau.

Trước hết là, sửa đổi các quy định hiện hành nhằm bảo vệ quyền lợi người gửi tiền tại các ngân hàng, ngăn chặn nguy cơ rút tiền gửi hàng loạt của dân chúng tại các tổ chức trung gian tài chính.

Một số chính phủ quyết định nâng mức bảo hiểm tiền gửi của người dân tại các ngân hàng và tổ chức tài chính (TCTC). Chính phủ cam kết bảo đảm an toàn và chi trả đầy đủ tiền gửi tiết kiệm của dân chúng tại các ngân hàng và TCTC. Chẳng hạn như Chính phủ Úc cam kết bảo đảm an toàn các khoản tiền gửi tại các ngân hàng và tổ chức tín dụng trong vòng 3 năm. Chính phủ Mỹ nâng mức bảo hiểm tiền gửi tối đa từ 100.000 USD lên 250.000 USD. Chính phủ Úc tuyên bố không giới hạn bảo hiểm tiền gửi và không giới hạn về thời hạn bảo hiểm tiền gửi. Chính phủ New Zealand cũng có hành động tương tự. Đặc khu hành chính HongKong cũng dỡ bỏ mức giới hạn bảo hiểm tiền gửi hiện nay tương đương 100.000 USD. Chính phủ Nhật Bản cũng tuyên bố không giới hạn mức bảo hiểm tiền gửi trong vòng 2 năm.

Thứ hai sử dụng nguồn lực tài chính mạnh mẽ để hỗ trợ thanh khoản, cứu trợ trực tiếp cho các ngân hàng và tổ chức tài chính:

Chính phủ các nước trên thế giới đều sử dụng các nguồn lực tài chính, trị giá hàng chục tỷ, thậm chí hàng trăm tỷ USD để bơm vào hệ thống ngân hàng, công ty tài chính và TTTC thông qua các

nghiệp vụ cho vay để đảm bảo vấn đề thanh khoản có tính chất khẩn cấp và tức thời; đồng thời tiến hành quốc hữu hóa, mua lại các khoản nợ xấu, mua cổ phần chi phối và nắm quyền điều hành,...

Nguồn lực tài chính dùng để cứu trợ lớn nhất là Chính phủ Anh với 550 tỷ Bảng, tiếp đến là Mỹ với 700 tỷ USD, Nga là 950 tỷ Rúp (khoảng 36,4 tỷ USD)...

Tại châu Á, cùng với các nền kinh tế lớn nói trên, Chính phủ Nhật Bản cũng đã bơm ra 20,7 tỷ USD cho hệ thống ngân hàng nước này để đảm bảo tính thanh khoản của TTTC và tiếp theo đưa ra kế hoạch 110 tỷ USD để cứu vãn hệ thống ngân hàng và TTTC. Chính phủ Ấn Độ cũng bơm 12 tỷ USD và Chính phủ Úc bơm khoảng trên 10 tỷ USD vào các ngân hàng đang có vấn đề về thanh khoản.

Cục dự trữ liên bang Mỹ (FED) tăng khoản vay kỳ hạn 28 ngày và 84 ngày lên 150 tỷ USD cho mỗi kỳ hạn, có hiệu lực từ 6-10-2008. Như vậy với số tiền 300 tỷ USD mới bơm thêm vào TTC, nâng tổng số tiền định kỳ rút theo chương trình cho vay khẩn cấp mang tên “Chương trình đấu giá cho vay kỳ hạn” (TAF) của Chính phủ Mỹ sẽ tăng lên 600 tỷ USD. Trong tháng 11-2008, số tiền các ngân hàng Mỹ được vay theo hai kỳ hạn nói trên tiếp tục được duy trì ở mức 150 tỷ USD cho mỗi kỳ hạn. Do đó tổng số tiền cho vay theo chương trình TAF đến cuối năm 2008 có khả năng lên tới 900 tỷ USD. Số tiền này nằm ngoài khoản 700 tỷ USD nói trên.

Chính phủ Anh tung ra 50 tỷ Bảng Anh, tương đương khoảng 87 tỷ USD để cứu 8 ngân hàng của nước này có nguy cơ bị phá sản. Đây là một phần trong cả gói cứu trợ gồm ba phần với tổng trị giá lên đến xấp xỉ 550 tỷ Bảng, tương đương khoảng 870 tỷ USD để bơm vào hệ thống ngân hàng và TTTC Anh theo các kênh khác nhau cũng được công bố trong ngày 8-10-2008.

Chính phủ Nga sử dụng khoản tài chính 950

tỷ Rúp, tương đương khoảng 36,4 tỷ USD để cho các ngân hàng vay với thời hạn 5 năm. Đồng thời một khoản ngân quỹ khác trị giá 50 tỷ USD để hỗ trợ thanh khoản cho các ngân hàng và công ty tài chính của Nga. Với dự trữ ngoại tệ khổng lồ, trị giá tới 563 tỷ USD và nguồn dự trữ dầu mỏ, khí đốt dồi dào, Nga được đánh giá là một trong số các nền kinh tế có thể trụ vững trước cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu. Nước này cũng dự kiến cho Iceland vay 5,4 tỷ USD để cứu vãn TTTC của Iceland.

Chính phủ Đức đã thông qua một gói cứu trợ lên tới 480 tỷ Euro, tương đương 653 tỷ USD, trong đó có 108 tỷ USD được dự kiến bơm trực tiếp vào hệ thống ngân hàng và 545 tỷ USD là tiền đảm bảo cho các khoản vay. Chính phủ Pháp đưa ra khoản trợ giúp lần lượt là 320 tỷ Euro và 40 tỷ Euro; Chính phủ Áo là 85 tỷ Euro và 15 tỷ Euro; Chính phủ Tây Ban Nha: 100 tỷ Euro và 50 tỷ Euro. Chính phủ Hà Lan đưa ra khoản bảo đảm cho các khoản vay là 200 tỷ Euro, tương tự chính phủ Bồ Đào Nha: 20 tỷ Euro; Italia: 40 tỷ Euro. Tính tổng cộng, Chính phủ các quốc gia thuộc khu vực đồng Euro và Chính phủ Anh đưa ra khoản trợ giúp lên tới 2.300 tỷ USD.

Bên cạnh đó Chính phủ Thụy Điển cũng đưa ra kế hoạch cứu trợ trị giá 1.500 tỷ Kronor, tương đương 200 tỷ USD, nhằm nâng cao tính thanh khoản cho các ngân hàng và TCTC trong bối cảnh khủng hoảng tài chính toàn cầu.

Năm Ngân hàng Trung ương (NHTW) của các nền kinh tế hàng đầu thế giới là FED của Mỹ, ECB và một số quốc gia khác phát đi thông điệp phá băng thị trường tín dụng và tăng cường bơm vốn cho các ngân hàng. NHTW châu Âu (ECB), Ngân hàng Quốc gia Thụy Sĩ và NHTW Anh (BOE) tuyên bố sẵn sàng cung ứng một lượng vốn không giới hạn cho các TCTC.

Mười lăm quốc gia trong khu vực đồng Euro cùng cam kết các khoản cho vay trên thị trường liên ngân hàng từ nay đến cuối năm 2009, thông qua việc bảo lãnh các khoản nợ của các ngân hàng tại nước mình phát hành với thời hạn tối đa lên tới 5 năm. Chính phủ cam kết sẽ cứu trợ các ngân hàng bằng giải pháp mua cổ phiếu ưu đãi.

Tại châu Á, cùng với Nhật Bản đã bơm hàng chục tỷ USD vào TTTC. Chính phủ Hàn Quốc cũng giành 100 tỷ USD để cứu trợ các ngân hàng và TTTC. Ngày 20-10-2008, chính quyền vùng lãnh thổ Đài Loan đã tiến hành quốc hữu hóa một tập đoàn ngân hàng đứng vào các ngân hàng lớn nhất của nước này.

Một Quỹ cứu trợ trị giá 350 tỷ USD cũng đã được đề xuất đối với châu Á nhằm bảo vệ hệ thống tài chính thoát khỏi cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu, tương đương khoảng 10% dự trữ ngoại tệ của các quốc gia trong khu vực châu

Á. Số tiền này do các nước trong khối Asean và Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc cùng đóng góp.

Tại Trung Quốc, ngày 6-11-2008, Ngân hàng Nông nghiệp Trung Quốc (ABC) cũng đã nhận được 19 tỷ USD tiền mặt cứu trợ của chính phủ. Theo đó, thỏa thuận cứu vãn này được ABC ký kết với Tập đoàn Đầu tư Quốc gia Trung Quốc (CIC). Theo đó CIC sẽ sở hữu 50% vốn của ABC và Bộ Tài chính Trung Quốc sẽ sở hữu 50% phần còn lại. ABC chuẩn bị cổ phần hóa và phát hành cổ phiếu lần đầu ra công chúng vào năm 2009.

***Biện pháp quan trọng thứ ba** đó là nói lỏng tiền tệ, cắt giảm lãi suất, giảm tỷ lệ dự trữ bắt buộc và cắt giảm mạnh lãi suất*

Trong các khoảng thời gian từ cuối tháng 9, trong tháng 10 và tháng 11-2008, NHTW các nước đồng loạt thực hiện nhiều đợt cắt giảm lãi suất cơ bản, nhằm tăng khả năng hỗ trợ thanh khoản cho các ngân hàng và TCTC thông qua các nghiệp vụ cho vay với lãi suất thấp và hạ thấp mặt bằng lãi suất trong nền kinh tế. Thậm chí có NHTW thực hiện tới 3 lần cắt giảm lãi suất chỉ trong khoảng thời gian hơn 1 tháng; hoặc cắt giảm với mức lãi suất gấp 3 – 4 lần mức bình thường.

Cục dự trữ liên bang Mỹ (FED) cắt giảm lãi suất chủ đạo đồng USD từ mức 2,0% xuống 1,5%/năm và ngày 30-10-2008, FED tiếp tục cắt giảm lãi suất cơ bản USD xuống còn 1,0%/năm, lần thứ 8 kể từ tháng 9-2007 và mức thấp nhất kể từ năm 2004. NHTW Canada giảm từ 3,0% xuống 2,5%/năm.

Tại châu Âu, NHTW Anh (BOE) cắt giảm lãi suất từ 5,0%/năm xuống 4,5%/năm và ngày 7- 11-2008 tiếp tục “ mạnh tay” cắt giảm tới 1,5 % mức lãi suất xuống còn 3,0%/năm, trước sự “ song sốt” của giới tài chính . NHTW Châu Âu (ECB) cắt giảm lãi suất đồng Euro từ 4,25%/năm xuống còn 3,75%/năm và từ ngày 7- 11-2008 tiếp tục cắt giảm 0,5% mức lãi suất, xuống còn 3,25%/năm. NHTW Thụy Sĩ từ 2,75% xuống 2,25% và từ ngày 7-11-2008 tiếp tục cắt giảm 0,25% mức lãi suất, xuống còn 2,0%/năm; Thụy Điển từ 5% xuống 4,25%/năm. NHTW Na Uy giảm 0,5% mức lãi suất cơ bản xuống còn 4,75%/năm.

Tại Châu Á, NHTW Trung Quốc (Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc) cắt giảm lãi suất tới 3 lần trần lãi suất cho vay chỉ trong có 6 tuần, ngày 14-9-2008, giảm từ 7,51% xuống 7,24%/năm cuối tháng 10-2008 từ 7,24% xuống 6,93% và đầu tháng 11-2008 còn 6,66%/năm; Đặc khu hành chính Hon-

gkong giảm lãi suất từ 3,5% xuống 2,5%/năm; NHTW Nhật Bản cắt giảm 0,2%/năm lãi suất cơ bản xuống còn 0,3%/năm. Mới đây nhất ngày 7-11-2008 NHTW Hàn Quốc (BOK) cắt giảm tiếp 0,25% mức lãi suất, xuống còn 4,0%/năm. Như vậy chỉ trong vòng hơn 1 tháng, BOK đã cắt giảm lãi suất tới 3 lần.

NHTW Úc giảm lãi suất từ 7,0%/năm xuống 6,0%/năm và ngày 4-11-2008 giảm tiếp 0,75% xuống còn 5,25%/năm, lần thứ hai chỉ trong vòng khoảng 1 tháng.

Nhìn chung số đông NHTW các nước có mức cắt giảm lãi suất mạnh nhất trong hàng chục năm qua nhằm hy vọng tác động tích cực vào TTTC. Riêng NHTW Trung Quốc thì tỷ lệ dự trữ bắt buộc đã được cắt giảm 1%, từ 17,5% xuống còn 16,5%, thực hiện từ 25-9-2008. Đồng thời NHTW Trung Quốc còn tính tới việc tiếp tục cắt giảm tỷ lệ dự trữ bắt buộc để nới lỏng tín dụng của các ngân hàng thương mại (NHTM) đối với nền kinh tế. Cơ quan tiền tệ HongKong và NHTW vùng lãnh thổ Đài Loan cũng có hành động tương tự, thực hiện cắt giảm lãi suất cơ bản của mình.

NHTW Hàn Quốc, Ấn Độ, Nga, Brazil, Argentina, Úc cũng thực hiện cắt giảm mạnh tỷ lệ dự trữ bắt buộc với các tỷ lệ khác nhau.

Thứ tư là thực hiện các biện pháp kích thích tăng trưởng kinh tế và hỗ trợ trực tiếp cho các doanh nghiệp.

Bên cạnh các biện pháp cắt giảm lãi suất và giảm tỷ lệ dự trữ bắt buộc, hỗ trợ thanh khoản cho các ngân hàng, thì một số quốc gia còn giành các khoản tài chính kích thích tăng trưởng kinh tế.

Chính phủ Nhật Bản cũng thông qua kế hoạch cứu trợ trị giá 275 tỷ USD để cung cấp tín dụng hỗ trợ hệ thống doanh nghiệp nhỏ và vừa của Nhật Bản gặp khó khăn bởi cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu, giảm lệ phí giao thông trả tại các trạm soát vé đường cao tốc, cấp tiền trợ cấp cho các hộ dân nghèo. Đây là khoản hỗ trợ lớn nhất trong hàng chục năm qua tại Nhật Bản.

NHTW Hàn Quốc ký một hợp đồng hoán đổi tiền tệ với FED trị giá 30 tỷ USD. Theo đó NHTW Hàn Quốc gửi đồng Won vào FED đổi lại BOK được sử dụng USD để cứu trợ hệ thống ngân hàng trong nước. Chính phủ cũng thông qua khoản bảo lãnh vay nợ nước ngoài cho các ngân hàng và doanh nghiệp trong nước trị giá 100 tỷ USD trong thời hạn 3 năm kể từ ngày vay. Chính phủ Hàn Quốc cũng công bố kế hoạch kích thích phát triển kinh tế trị giá 11 tỷ USD nhằm tăng số lượng dự án công, tạo cơ hội tham gia đấu thầu và triển khai dự án cho các doanh nghiệp trong nước, đồng thời kích thích chi tiêu của người dân.

Song mạnh mẽ hơn cả lại thuộc về Trung Quốc. Mới đây Chính phủ Trung Quốc đã thông

qua gói kích thích kinh tế khổng lồ trị giá khoảng 586 tỷ USD để thúc đẩy kinh tế phát triển cũng như kích thích tiêu dùng trong nước. Khoản vốn này sẽ được giải ngân trong giai đoạn từ nay đến năm 2010 để tài trợ cho 10 lĩnh vực chính, đó là xây dựng nhà ở cho người có thu nhập thấp, nâng cấp hệ thống cơ sở hạ tầng nông thôn, phát triển mạng lưới giao thông vận tải, tăng chi phí phúc lợi xã hội,... Bên cạnh đó gói kích thích kinh tế này cũng được sử dụng cho các chương trình về cải cách thuế giá trị gia tăng, nới lỏng tín dụng và tài chính. Chính phủ cũng hy vọng, thông qua gói kích thích kinh tế này sẽ góp phần thay đổi bộ mặt nông thôn, nhất là khu vực phía Tây còn kém phát triển, tạo thêm nhiều việc làm mới, khuyến khích xuất khẩu,...

Biện pháp thứ năm đó là thúc đẩy cơ cấu lại các ngân hàng và hệ thống tài chính trong nước. Chính phủ khuyến khích và tạo điều kiện cho các tổ chức tài chính, ngân hàng khác mua lại những ngân hàng bị đổ vỡ, hay sáp nhập. Các NHTM và định chế tài chính thắt chặt các hoạt động cho vay. Các quy định về giám sát tài chính cũng đang được Chính phủ, Bộ tài chính và NHTW các nước xem xét lại, chỉnh sửa, tăng cường các biện pháp giám sát có hiệu quả hệ thống tài chính...

Biện pháp thứ sáu là chỉnh các ngân hàng phải cơ cấu lại quản trị điều hành, đặc biệt là hệ thống giám sát đảm bảo an toàn; đồng thời cơ cấu lại các khoản cho vay, đầu tư. Đồng thời cắt giảm nhân viên, tiết kiệm chi phí, chấn chỉnh lại các quy định nội bộ. Tập đoàn ngân hàng HSBC của Anh cuối tháng 9-2008 đã tuyên bố cắt giảm 1.100 nhân viên làm việc, nhằm làm giảm nguy cơ thua lỗ. Tại Mỹ, từ đầu năm đến hết tháng 9-2008 có khoảng hơn 150.000 người bị mất việc làm trong ngành tài chính – ngân hàng. Một số ngân hàng và định chế tài chính còn thực hiện bán lại một số bộ phận, lĩnh vực kinh doanh kém hiệu quả, tập trung các lĩnh vực có khả năng sinh lời và cơ cấu lại năng lực tài chính.

Biện pháp thứ bảy là NHTW trả lãi tiền gửi dự trữ bắt buộc và thanh toán trước hạn cho lãi suất tiền gửi dự trữ bắt buộc của các NHTM tại NHTW, nhằm tháo gỡ khó khăn về tài chính, giảm chi phí cho các NHTM.

Thứ tám là, Chính phủ các nền kinh tế lớn trên thế giới đều nhận thức được rằng, TTTC thế giới có mối liên hệ trực tiếp với nhau và ảnh hưởng trực tiếp lẫn nhau, vì vậy phối hợp hành động chung, không có hành động riêng lẻ. Các biện pháp được phối hợp đồng thời, nhưng quan trọng nhất vẫn là biện pháp về mặt tài chính. Bên cạnh các khoản cho vay trị giá hàng tỷ USD của Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF) đối với Ukraina, Hungari, Iceland, thì ngày 7-11-2008, Lãnh đạo khối EU cũng quyết định tăng gấp đôi mức trần viện trợ khẩn cấp cho các nước thành viên chịu

CÔNG NGHỆ NGÂN HÀNG

suất tín phiếu bắt buộc của NHNN và cho phép các NHTM được thanh toán trước hạn lãi suất này, nới rộng biên độ giao dịch tỷ giá của các NHTM đối với khách hàng, tăng cường vốn cho vay đối với nông nghiệp, nông thôn, hộ nông dân, doanh nghiệp nhỏ và vừa, đồng thời cơ quan quản lý cũng theo dõi chặt chẽ việc cho vay vốn đầu tư vào bất động sản, cũng như tính thanh khoản của các NHTM.

Các NHTM cũng tăng cường và siết chặt cho vay bất động sản nhưng vẫn xem xét cho vay dự án bất động sản có tính khả thi. Các NHTM

cũng tăng cường tiết kiệm chi phí, tăng cường khả năng đảm bảo tính thanh khoản, trong đó có việc mua lại trên 10.000 tỷ đồng trái phiếu chính phủ của một số nhà đầu tư nước ngoài bán ra. Với khối lượng trái phiếu này, khi có nhu cầu cấp bách về thanh khoản có thể sử dụng giao dịch trên thị trường mở với NHNN. Một số NHTM cũng cơ cấu lại tiền gửi ngoại tệ ở nước ngoài ■

tác động nặng nề của cơn bão tài chính từ 15 tỷ USD lên mức 32 tỷ USD; trong đó riêng Hungari đã được cứu trợ 8,3 tỷ USD vào đầu tháng 11-2008.

Cùng với các biện pháp trên là việc chính phủ các quốc gia đẩy mạnh việc giải thích với những tuyên bố, cam kết được đưa ra để tạo sự tin tưởng cho các nhà đầu tư, trấn an người gửi tiền.

Tham khảo các biện pháp nói trên, trong thời gian gần đây tại Việt Nam các biện pháp điều hành linh hoạt và nới lỏng có giới hạn chính sách tiền tệ đã và đang được thực hiện, như: cắt giảm lãi suất cơ bản, giảm lãi suất cho vay tái chiết khấu và tái cấp vốn, giảm lãi suất cho vay thiếu hụt trong thanh toán bù trừ, tăng lãi suất trả cho tiền gửi dự trữ bắt buộc, giảm tỷ lệ dự trữ bắt buộc, tăng lãi

Nguồn tài liệu tham khảo:

- Các trang Web: Reuters, Dow Jones, Bloomberg,...
- Financial Times

NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM CHI NHÁNH PHÚ NHUẬN

- Nhận tiền gửi của các cá nhân, tổ chức trong và ngoài nước
- Cho vay ngắn, trung, dài hạn bằng đồng VND và Ngoại tệ
- Thực hiện các nghiệp vụ Thanh toán Quốc tế.
- Phát hành các loại thẻ ghi nợ và tín dụng Quốc tế
- Nhận chi trả kiểu hối Western Union
- Đại lý bảo hiểm Prudential, ABic...
- Dịch vụ Mobibanking, Thu chi hộ (điện lực, Mobifone...)
- Tư vấn tài chính, tín dụng, đầu tư và các dịch vụ Ngân hàng hiện đại khác

Chúc Mừng Năm Mới

**Xuân Kỳ Sửu
2009**

HỘI SỞ:

135A Phan Đăng Lưu, P.2, Q. Phú Nhuận
ĐT: (08) 39955 676 Fax: (08) 39971 524
Email: ctf@agribankphunhuan.com.vn
Website: www.agribankphunhuan.com.vn

Phòng Giao dịch Hoàng Văn Thụ:
207 Hoàng Văn Thụ, P.8, Q. PN
ĐT: (08) 39970 884 Fax: (08) 38441 463

Phòng Giao dịch Nguyễn Văn Trôi:
207 Nguyễn Văn Trôi, P.10, Q. PN
ĐT: (08) 38445 430 Fax: (08) 38447 924

Phòng Giao dịch Phú Tài:
246 - 248 - 250 Lý Thái Tổ, P.1, Q.3
ĐT: (08) 38337 866 Fax: (08) 38337 873

Phòng Giao dịch Nguyễn Văn Nghi:
212 Nguyễn Văn Nghi, P.7, Q. Gò Vấp
ĐT: (08) 39858935 Fax: (08) 39858934